

[Wilhelm]

torbøllerne fra de konservative, der overhaler til venstre, som i øjeblikket bliver straffet med nogle stigende gallupital, mens vi andre, som ligger pænt inde ved siden og lader os overhale, får nogle elendige gallupital. Det synes jeg er uretfærdigt. Hr. Knud Lind må kunne forstå, at det er mindst lige så uretfærdigt som det med banansælgeren.

Til sidst vil jeg sige om det med højre og venstre – hvor det hele efterhånden snurrer rundt for hr. Knud Lind – at jeg tror oprigtig talt, at rigsadvokaten, Per Lindegaard, bliver dybt forbavset, når han får læst det her og hører, at han hører til de dér venstreorienterede, som vil nedbryde respekten for lovene og afkriminalisere det hele. Sådan blev han faktisk karakteriseret i hr. Knud Linds første oplæg.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg kan slet ikke nå de højder, som den forrige taler nåede til og gjorde det så ganske klart, hvordan man skal opføre sig her for virkelig at få noget ud af det.

Jeg vil dog lige føje til, at når jeg spurgte om, hvad det kostede at overhale til venstre, så var det netop, fordi jeg ville finde ud af, om det ikke var det, man skulle gøre, når man færdes. Derfor synes jeg egentlig ikke, jeg fik det rette svar fra hr. Knud Lind, men det er der ikke noget at gøre ved.

Det var slet ikke de ting, der kaldte mig frem på ny, det var hr. Hans Jørgen Jensen. Jeg tror, at både han og jeg sætter det arbejde, Det kriminalpræventive Råd gør, særdeles højt. Men derfor kan det godt være, vi er uenige på enkelte punkter, og det er vi altså, når det drejer sig om, om man kan få adgang til at notere ned, hvem der har begået butikstyveri, men undgå at blande de offentlige myndigheder ind i dette forhold. Jeg tror, det ville være bedre, og jeg beklager, at hr. Hans Jørgen Jensen ikke ville være med dertil. Jeg ynder ikke at få de flest mulige sager ud af det, hvad enten det drejer sig om advarsler, om bøder eller noget andet. Lad os prøve på at forebygge og klare tingene bedst muligt. Det tror jeg egentlig er helt i overensstemmelse med den retsbevidsthed, jeg gerne vil stå for, og som jeg måske taler ved flere møder om, end hr. Knud Lind gør.

Knud Lind (FP):

Når man undtager CD, kan man ikke lige-frem sige, at vort forslag har fået den store tilslutning.

Når jeg trak hr. Hans Jørgen Jensens indlæg frem, var det, fordi hr. Hans Jørgen Jensen specielt nævnte de 0,6 pct. Ikke et ord om grovheden i kriminaliteten. Han nævnte de 0,6 pct. og sagde, at da det var så lille en procentdel, kunne man godt godtage det. Det var derfor, jeg nævnte det.

Jeg skal ikke komme ind på hr. Wilhelms fantasier, de må få lov til at stå til historien, men jeg kan dog sige til hr. Hagen Hagensen – det er mere for feinschmeckere ude i færdslen, også i den politiske færdsel – at hvis den forankørende, det må i dette tilfælde være hr. Wilhelm, er i færd med at svinge til venstre, så kan hr. Hagen Hagensen altså godt køre højre om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 124:

Forslag til lov om ændring af lov om den sociale ankestyrelse, bistandsloven m.v. (Be-grænsning af klageadgangen m.v.).

(Fremsat 27/1 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Taanquist (S):

Det kan ikke forbavse socialministeren, når jeg siger, at vi stort set kan tilslutte os det foreliggende lovforslag. Lovforslaget er i princippet det samme, som i sin tid blev fremsat af daværende socialminister fru Ritt Bjerregaard.

[Taanquist]

Vi er enige med socialministeren i, at der er et behov for, at ankesystemet effektiviseres og forenkles, og vi ser det som en nødvendighed, at de alt for lange sagsbehandlingstider nedsættes. Vi har ingen betænkeligheder ved at følge forslaget om, at der i almindelighed kun skal være én ankeinstans.

Når socialministeren ønsker dette lovforslag vedtaget nu, er det lidt hykleri, for forslaget, som det er, kunne have været vedtaget allerede for 2 år siden, hvis socialministerens parti ikke som opposition havde fundet alle mulige undskyldninger for ikke at ville medvirke til at gennemføre forslaget. Den undskyldning, at man ville afvente socialforskningsinstituttets rapport, kunne man jo stadig væk bruge. Vi skal nok lade være med at indtage en lige så negativ holdning, som det konservative folkeparti gjorde som opposition.

Under behandlingen af det tidligere lovforslag kom vi dog til den overbevisning, at der ikke bør være noget område, der ikke kan ankes. Som bekendt er der inden for bistandsloven enkelte områder, f.eks. tildelingen af hjemmehjælp og boligindretning for handicappede, som ikke kan ankes. Selv om vi er enige i, at behovet på disse områder kun kan bedømmes af de lokale myndigheder, ser man da også afgørelser, der er så langt fra lovens intentioner, at de bør kunne efterprøves af en ankeinstans.

Vi er enige i, at amsankenævnene må styrkes, men vi er langt fra overbevist om, at den rette måde at styrke amsankenævnene på er at udvide nævnet med en jurist. Vi kan kun føle, at det bliver en svækkelse af det folkevalgte element, og det ønsker vi ikke. Hvis nævnet skal udvides, så vi hellere en udvidelse med en brugerrepræsentant, f.eks. udpeget af De samvirkende Invalideorganisationer. Det bør i den forbindelse nævnes, at vi ikke har set resultatet af den sidste ændring af loven, hvorefter statsamtmanden blev født formand for amsankenævnet. Det skete især med henblik på mere ensartede afgørelser. Det er et punkt, vi er indstillet på at gå i dybden med under udvalgsarbejdet.

Selv om vi som nævnt er enige i princippet i lovforslaget, kan vi dog godt undre os over, at det fremkommer allerede nu, når socialministeren samtidig bebuder, at han vil nedsætte et hurtigt arbejdende udvalg, som

skal gennemgå ankesystemet med henblik på en effektivisering.

Om det bebudede udvalg kan man sige, at det burde kunne blive et meget hurtigt arbejdende udvalg, i betragtning af at der allerede ligger et grundmateriale, dels i form af administrationsdepartementets turnusgennemgang, dels i form af socialforskningsinstituttets første delrapport om ankesystemet. Man kunne egentlig godt spørge socialministeren, hvorfor han ikke har nedsat det hurtigt arbejdende udvalg allerede for måneder siden, da han begyndte at arbejde med dette lovforslag. Det kan virke uheldigt, at vi laver ændringer nu, hvis vi allerede om kort tid igen – og jeg håber, det bliver kort tid, hvis det skal gøres – skal til at lave mere omfattende ændringer af ankesystemet. Jeg vil gerne spørge socialministeren, hvornår dette udvalg kan forventes at afslutte sit arbejde.

Vi er ikke uvillige til at hjælpe med det, som socialministeren kalder at rette op på ankesystemet. Det sociale ankesystem var et vigtigt og nødvendigt led ved decentraliseringen af det sociale område. Det skulle være med til at sikre borgernes retssikkerhed i det decentrale system. Det har desværre vist sig at være det svageste led i socialreformen. Det vil vi selvfølgelig gerne være med til at rette op på.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Da mit partis ordfører, fru Agnete Laustsen, ikke kan være til stede, skal jeg på hendes vegne fremkomme med følgende kommentarer til lovforslag nr. L 124.

I sin fremsættelsestale fremhæver socialministeren nogle meget vigtige synspunkter, når vi står over for at skulle begrænse klageadgangen i sociale sager, nemlig det hensyn, der bør tages til borgernes tillid til det sociale system, sammenholdt med kravet om effektivitet.

Vi har tidligere behandlet et socialdemokratisk forslag af lignende karakter, men det blev – desværre, fristes jeg til at sige – ikke vedtaget, bl.a. fordi det efter vor mening ikke i tilstrækkelig omfang tilgodeså retstilliden, idet en række afgørelser blev holdt helt uden for klagemuligheder.

Ingen kan være i tvivl om, at det er bydende nødvendigt at forenkle procedurereglerne i sociale sager. Sagsbehandlingen i sær-

[Karen Thurøe Hansen]

deleshed op til den sociale ankestyrelse er helt uacceptabel lang, og mennesker, der befinder sig i en social situation, hvor en endelig afgørelse er af største personlige betydning, kan ikke være tjent med at skulle leve i uvished i halve år.

Det er et lovforslag af begrænset omfang, socialministeren fremsætter, idet det væsentligste indhold er, at afgørelsen som hovedregel kun skal kunne efterprøves af én ankeinstans, samt som konsekvens heraf en ændret sammensætning af amsankenævnet.

Fra konservativ side er vi ligesom ved det tidligere lovforslag positive over for at indskrænke ankeadgangen, og vi finder, at borgernes retssikkerhed i denne forbindelse bliver tilstrækkeligt tilgodeset ved at give ankestyrelsen mulighed for at efterprøve en sag, hvis den skønnes at have principiel betydning.

Vi lægger da også megen vægt på socialministerens planer om at nedsætte et udvalg med henblik på mere omfattende forenklinger, bl.a. ved eventuelt at overføre amsankenævnens sekretariatsopgaver til statsamtterne og ved bemyndigelse for formænd og ankechefer til selv at afgøre visse sager.

Jeg så også gerne, at man endnu en gang overvejede at afskære muligheden for at indbringe opholdskommunesager for ankestyrelsen. Det er ofte tidkrævende sager af en karakter, der ikke som de øvrige sociale afgørelser primært berører den enkelte borger. Derfor kunne de eventuelt godt undergives en mere enkel behandling.

Vi har bemærket, at lovforslaget i første omgang ikke vil betyde besparelser, tværtimod vil der blive en merudgift til aflønning af yderligere nævnsmedlemmer, men vi forventer, at når forslaget er slået igennem og sagsmængden er nedbragt, vil der ske en justering på dette område.

Vi anbefaler som sagt lovforslaget, og vi vil i udvalget gerne høre nærmere om yderligere forenkling og effektivisering.

Henrik Toft (V):

Venstre kan være meget enig i sigtet med lovforslag nr. L 124. Det er vigtigt at få sagsbehandlingstider af en mere acceptabel længde.

Jeg vil gerne med det samme give tilslutning til nedsættelse af det udvalg, som mini-

steren omtaler i sin fremsættelse. Det bedste middel til en effektivisering vil selvfølgelig være, at regeringen lever op til sin målsætning om forenkling og overskuelighed, sådan som det sker med de næste forslag.

Der kan godt stilles spørgsmål ved, om skønsmæssige afgørelser i det hele taget bør kunne ankes. Det er selvfølgelig ikke lige den helt rigtige aktuelle situation at tage en diskussion op om det, men det må formodentlig også kunne indgå i overvejelserne i det bebudede udvalg.

Selv om jeg på venstres vegne har givet tilslutning til forslaget, vil jeg gerne sige, at udvidelsen af amsankenævnene med et medlem ikke er vores livret. Der kan nok stilles spørgsmålstegn ved, hvorvidt det er det helt centrale, som kan forbedre sagsafviklingen. Efter hvad der er oplyst over for mig, er der temmelig stor forskel på, hvor lang tid sagsbehandlingen tager i de forskellige amsankenævne. Derfor ville det være rart at få en rimelig vurdering af, hvad grunden til den forskellige sagsafvikling er.

Altså principiel tilslutning til lovforslaget. Venstre vil medvirke til et positivt udvalgsarbejde.

Alice Faber (SF):

Mit partis ordfører i sagen, fru Birthe Hansen, er også blevet forhindret på grund af sygdom, så jeg skal på mit partis vegne fremkomme med nogle bemærkninger.

Baggrunden for, at dette lovforslag kommer frem, er jo, at ankesystemet er ved at bryde sammen. Det skyldes bl.a., at i forbindelse med krisen er flere og flere blevet afhængige af det sociale system, samtidig med at der er kommet så mange ændringer i det sociale hjælpesystem, at både klienter og sagsbehandlere har vanskeligt ved at finde ud af det. Det betyder flere anker.

Når det af bemærkningerne fremgår, at dette lovforslag om ændring af lov om den sociale ankestyrelse, bistandsloven m.v. kun er det første skridt på vejen til en langt større ændring, og når socialministeren tillige oplyser, at han vil nedsætte et udvalg, der inden for en kort tidsfrist får til opgave at fremsætte forslag, der kan fremme effektiviteten i ankesystemet, så havde det måske været bedre for alle, at det lovforslag, vi i dag har til

[Alice Faber]

første behandling, havde ventet, til en samlet vurdering havde fundet sted.

Det, socialministeren vil nu, er en hurtig indgriben for at effektivisere og nedbringe sagstiderne. Problemet kan løses på mere end én måde. Ministeren har her valgt at beskære klageadgangen og hermed undergrave retssystemet for at spare arbejdskraften. Borgerne havde været bedre tjent med, at man øgede arbejdskraften for at lette sagspresset i den sociale ankestyrelse og i amsankenævnene. I stedet tror man nu fra regeringens side, at stop for borgernes mulighed for at anke amsankenævnets afgørelse, bortset fra revaliderings- og pensionsnævnene, vil give det ønskede resultat, nemlig effektivisering og kortere sagsbehandlingstider.

Her kunne man igen pege på en anden løsning: måske ville bedre forberedte ankesager nedbringe eller afkorte tiden væsentligt. Det kunne man f.eks. opnå ved at lade folk fra amsankenævnene komme ud i socialforvaltningerne på passende tidspunkter, f.eks. efter annoncering i dagblade og i lokalaviser. Denne kontakt imellem borgerne og systemet ville måske på dette tidlige stadium kunne afklare nogle ting på stedet samt gøre sagsarbejdet i amsankenævnene og den sociale ankestyrelse lettere.

På grund af den hermed givne mulighed for bedre forberedelse af sagerne ville borgerne heller ikke skulle bede en kommunal sagsbehandler om hjælp til at anke. Det ville være en fordel. Så ville borgerens tiltro til sagsbehandleres helhjertede hjælp til ham eller hende ikke mere være nødvendig. Desuden ville man også hjælpe sagsbehandleren ud af en knibe, som denne ofte er i i forhold til f.eks. den socialudvalgsformand, der trækker grove paralleller mellem sagsbehandlerens arbejde og antallet af klagesager fra pågældende sagsbehandlers klientel eller klienter.

Den gennemgående ændring i samtlige omtalte paragraffer ligger for borgerne i at gøre amsankenævnets afgørelse endelig og inappellabel, hvilket som nævnt undergraver borgernes retssikkerhed. Men samtidig skal dette ses i effektivitetens og sparsommelighedens tegn.

Jeg vil slutte med at spørge, hvor besparelserne ligger, hvis den sociale ankestyrelse skønner, at sagen er af principiel betydning og derfor optager sagen til behandling, idet

jeg må gå ud fra, at en sådan afgørelse kun træffes ud fra nøje gennemgang af sagsakterne og ikke bare ud fra en overskrift. Her ligger altså ingen besparelse i tid.

Vi i SF er meget betænkelige ved den forringelse, borgerne udsættes for, idet de tilsyneladende ikke har samme mulighed for at få rejst en principiel sag. Eller har de?

Jeg startede med at sige, at man skulle have ventet med dette lovforslag, til det påtænkte udvalg havde lavet en samlet vurdering. På den anden side er det måske meget godt, at vi har haft det fremme til første behandling i dag, for hvis den tendens, vi i SF udleder af dette første lovforslag om ændring af lov om den sociale ankestyrelse, er rigtig og man alene begrænser borgernes rettigheder, så kan vi allerede nu meddele, at det ønsker vi ikke at være med til.

Askjær Jørgensen (FP):

Vi kan tiltræde, at man ændrer ankesystemet, så der kun bliver ankemulighed én gang i en instans, men jeg må sige, at dermed er enigheden med ministeren måske også sluppet op, for vi vil altså nå dette ved at nedlægge samtlige de amtslige ankeinstanser, således at man kun kan anke til den centrale ankestyrelse, og så vil vi koble alle de små sager fra. Vi vil kun have det således, at store sager og principielle sager kan ankes. Det var noget, der virkelig ville give nogle besparelser.

Når et flertal i folketinget har ment, at vi skal have sociallovgivning på så indviklet en måde, som vi har, så har det flertal også dermed taget ansvaret for, at der vil være manglende retssikkerhed, at der vil være en masse usikkerhed, og at der vil være store fortolknings- og forvaltningsproblemer.

Vi har aldrig lagt skjul på, at vi mener, at hele den sociale lovgivning er forkert opbygget, og at det vil give en masse uretfærdighed, en masse forskelsbehandling. Vi må pege på, at hvis man virkelig skal have saneret noget på dette område, skal man have en helt ny slags sociallovgivning i samfundet. Det er klart, at når man nedlægger alle de amtslige ankestyrelser og nøjes med at have én, så kan man påberåbe sig, at der mangler retssikkerhed, og at der kan være tale om forskelsbehandling. Men det skal man altså ikke bebrejde dem, der ikke vil opretholde,

[Askjær Jørgensen]

at der sidder i hundredvis af mennesker rundt omkring i ankestyrelser, for de resultater, man kan komme til i ankestyrelserne, er lige så tvivlsomme som dem, man kommer til ude i socialudvalgene, hvor man afgør sagerne.

Hvis man virkelig skal have saneret på dette område, skal man have lavet nogle love, der duer, nogle love, der er præcist formuleret og fortæller, hvad det drejer sig om. Det er vejen frem, hvis man skal væk fra det her. En situation, hvor der ligger 10.000 sager i ankestyrelsen, er selvfølgelig helt, helt utilstedelig. Det fortæller noget om, at de love, der er vedtaget, er forkerte, og det fortæller noget om, at socialdemokratiet har været bannerfører for en lovgivning og en samfundsudvikling, som har været rigtig modbydelig for de svage i samfundet. Det er ikke første gang, vi har været i den situation, at vi kunne slå det fast, det er heller ikke sidste gang, men det er de barske realiteter.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Knap så megen skyld vil jeg lægge på socialdemokratiet, for den lov, der er problemer med, det ved vi, og som giver de mange ankesager, er uhyre vanskelig at fortolke. På den ene side vil vi gerne have kommunalt selvstyre, og når så det går lidt skævt, vil vi gerne centralisere. Så kommer vi i en lidt paradoksal situation. Det er en uoverskuelig lov, det er vi vist enige om alle sammen. Den blev også til i en periode, da vi havde en, troede vi dengang, bedre økonomisk fremtid. Det giver bagslag i dag, men det er altså en gammel sag med, at ankesystemet ikke fungerer. Jeg kan huske, at det har været oppe gentagne gange, også i spørgsmål til ministre, hvor man har svaret, at nu gjorde man noget ved det, nu tog man alle de gamle sager – hvorefter de stakkels mennesker, som havde klaget for ét år siden, blev lagt nederst i bunken, og så blev deres sager lige så gamle.

Det, man kunne gøre ved det, var jo, som der har været talt om nogle gange, at man kunne have begrænset adgangen til at anke. Vi har et par enkelte steder, hvor man ikke kan anke, men må henholde sig til kommunens egen afgørelse. Det synes jeg ville være en dårlig idé. Ankesystemet må være uafhængigt. Det må være retssikkerheden, der gør sig gældende. Det er det, vi skal søge at

fastholde og styrke. Særlig nu – som også fru Alice Faber holdt fast i – i krisetider skal man være opmærksom på, at det fungerer, som det skal, for borgerne. Jeg vil sige til fru Alice Faber: det er ikke noget nyt, det er en gammel sag, at dette ankesystem ikke fungerer. Man ville ikke have en lov, som hviler på et retsprincip, og når man ikke vil det, bliver der problemer. Det vil der blive, fordi afgørelserne i samme sagstype vil blive forskellige fra Rødby til Skagen. Sådan har man ønsket at det skal være, og sådan vil det også være fremover.

Det, som ministeren ønsker at gøre ved det, er at begrænse ankeinstansernes antal – det er væsentligt at holde fast på forskellen – således at man anker til amsankenævnet, og den, der så afgør, om der kan ankes videre, er den centrale ankestyrelse, som ser på sager af principiel karakter. Det synes jeg ikke er en forringelse af borgerens retssikkerhed.

Ministeren har ydermere ønsket at styrke retssikkerheden ved, at man kigger nærmere på lovens bogstav, ved at styrke amsankenævnet med en jurist. Det synes jeg kun man kan være tilfreds med. Vi taler om borgerens ret i det sociale system, og den styrkes ved det her. Det synes jeg er ganske glimrende.

Man kan sige: ja men hvorfor så nedsætte et udvalg samtidig? Det skal vi gøre, fordi der må være noget i vejen med proceduren i selve sagsbehandlingen. Spørgsmålet er også rejst i socialudvalget, og det har vist sig, at der er nogle urimelig lange forberedelsestider, også af sagerne i selve den lokale forvaltning. Det er såmænd ikke så meget de næste to led, det hænger i, det er ude i selve den lokale forvaltning det enkelte sted, den er gal. Jeg synes, det er ganske glimrende, at man får kigget på det og ser, om man ikke kan lave en mere smidig ordning.

Det, som ministeren lægger op til, er ikke en forringelse for borgeren, det er en styrkelse af borgerens retssikkerhed. Ydermere vil han gerne kikke på, hvordan vi får dette system gjort så smidigt, at vi kan arbejde med det.

Jeg ville gerne have haft en anden lovgivning, men det er en helt anden snak. Det skal være en helt anden situation, vi er i, før vi kan gå i gang med det. Det er vanskeligt at forvalte, og nemmere bliver det ikke efterhånden.

Aase Olesen (RV):

Det radikale venstre kan tilslutte sig dette lovforslags intentioner, nemlig en forenklet ankeprocedure og en styrkelse af det juridiske element i amtsankenævnene.

Jeg må med det samme sige, at vi nærer ikke den betænkelighed, som venstres ordfører gav udtryk for, over for, at det skulle svække det folkevalgte element. For det første forstår jeg forslaget sådan, at også den ekstra jurist skal vælges og udpeges af amtsrådet, og for det andet må man sige, at hvis man endelig skulle tale om et politisk element i sådan et ankenævn, så er det jo så som så med bredden i den politik, der kan være udtrykt i et amtsankenævn. Der kan som bekendt kun vælges to, og det vil stort set sige, at der sidder en venstremand og en socialdemokrat rundt omkring.

Jeg er ganske enig med fru Yvonne Herløv Andersen, når hun siger, at det, det drejer sig om, er at sætte borgernes retssikkerhed i højsædet, og det, det må dreje sig om i den forbindelse, er at få så uafhængigt et ankesystem – uafhængigt af det udvalg, der i øvrigt afgør tingene – som overhovedet muligt. Derfor kan vi tilslutte os lovforslaget. Jeg mener, at der skal fremføres meget væsentlige indvendinger i udvalgsarbejdet, for at vi ikke kan tilslutte os det.

Da vi havde et tilsvarende lovforslag til behandling under en tidligere regering, var vores afvisning først og fremmest begrundet i, at vi mente, vi måtte afvente socialforskningsinstituttets undersøgelse vedrørende klagerne og det sociale ankesystem. Det er derfor meget rimeligt lige kort at sige, hvad vi har hæftet os ved i den undersøgelse.

For det første viser det sig, at klagerne ofte føler, at de ikke er kommet til orde, at de så at sige brænder inde med relevante oplysninger over for ankeinstansen. Det er i alt 22 pct., der har fremhævet det.

For det andet føler en masse mennesker det svært at bruge ankesystemet. Man ved ikke, hvad der er ens ret i denne sammenhæng.

For det tredje kunne 17 pct. ikke forstå de afgørelser, de fik. De kunne simpelt hen ikke forstå, hvad der stod.

For det fjerde har flertallet af klagerne ikke fundet på at klage selv, men de er opfordret af andre til det. I en tredjedel af sa-

gerne er det sagsbehandleren i kommunen, der har opfordret klienten til at klage.

Når jeg gør resultatet af undersøgelsen op på den måde, må jeg komme til den konklusion, at vi bliver nødt til at gentage vores forslag om, at der indføres remonstration i sociale sager. Det vil sige, at man skal have mulighed for at klage til sit eget socialudvalg, når man har fået en afgørelse, man ikke er tilfreds med. Det er meget skuffende for mig, at selv om det er nævnt i bemærkningerne til lovforslaget, så er der slet ikke argumenteret i den forbindelse. Der står blot, at man har bedt et udvalg om at redegøre for, at de ikke kunne anbefale det. Det er ærlig talt lidt kedeligt. Her behøver vi egentlig ikke at afvente et udvalgsarbejde fra ministeriets side, det er åbenbart foretaget. Jeg vil da håbe, at vi i udvalgsarbejdet kan få afsløret, hvad den redegørelse er gået ud på, og hvorfor det ikke har kunnet lade sig gøre at få det ind alle-rede nu.

Vi har også tidligere fremhævet, at man kunne begrænse antallet af klager på anden vis ved at begrænse kommuners og offentlige institutioners adgang til at klage over hinanden. Det synes vi ærlig talt er lidt tosset, når vi har et ankesystem, som først og fremmest er lavet af hensyn til borgerne.

Vi mener i øvrigt ikke, det er betænkeligt at begrænse klageadgangen til én instans, hvis man derudover så at sige udvider med en instans nedad, nemlig ved at give mulighed for at klage til det sociale udvalg.

Jeg vil gerne efterlyse nogle hørings svar. Jeg ved ikke, om de findes. Belært af tidligere erfaringer, hvor man fremsatte dette forslag fra den socialdemokratiske regerings side uden at have hørt de instanser, det berørte, må jeg nok sige, at vi selvfølgelig vil forbeholde os vores ret til at se grundigt på de hørings svar. Jeg er ked af, at man ikke har haft tid til at få det igennem systemet, inden man forelagde det i folketinget.

Tinning (VS):

Fru Aase Olesen gjorde det klart, at der skulle meget gode argumenter til, før det radikale venstre ville vende sig imod dette lovforslag. Jeg synes ikke, der er nogen grund til at vente til udvalgsarbejdet, og jeg vil gerne begynde med at give blot et enkelt godt argument for at gå imod. Der kan sikkert

[Tinning]

findes flere, men hvis et enkelt er nok, er det sådan set godt nok. Det drejer sig om en del af lovforslaget, som andre ikke har gjort så meget ud af. Der bliver nu i bistandsloven indført en bestemmelse om, at hvis man vil anke en afgørelse til et amsankenævn, skal det ske inden 4 uger. Fru Aase Olesen har selv lige været inde på, at en af de ting, man kan udlede af rapporten fra socialforskningsinstituttet, er, at klienterne faktisk har enormt svært ved at bruge det eksisterende ankesystem. De kender det ikke. I en del tilfælde bliver de opfordret af andre til at bruge det, relativt få af dem klager selv osv. – alt det, fru Aase Olesen sagde.

Jeg vil gerne have forklaret, hvordan den 4 ugers frist så kan indføres, uden at der er tale om en klar forringelse af retssikkerheden for de sociale klienter. Der er jo mange af de sociale klienter, som inden for de 4 uger simpelt hen ikke kan nå at opdage, at de har ret til at klage, eller finde ud af, hvordan de skal udforme en klage. Den meget væsentlige forringelse af retssikkerheden mener jeg er et rigeligt argument for at sige til socialministeren: prøv igen, fordi det her går bare ikke. Jeg synes, det er vigtigt, at vi ikke bare diskuterer, hvem der nu skal sidde i de amsankenævne osv., men at vi får diskuteret lige præcis den 4 ugers bestemmelse, for den opfatter jeg egentlig som det værste.

Det andet – eller det næstværste, om man vil – er sådan set det uhyggelige i, at socialministeren med dette lovforslag, for nu at sige det mildt, egentlig håner socialforskningsinstituttet. Nu var det jo sådan, at socialministeren på et tidspunkt, nemlig den 2. december sidste år, udsendte en pressemeddelelse om socialforskningsinstituttet. Pressemeddelelsen hedder »Tilpasning« – det er jo et af tidens modeord – »af socialforskningsinstituttet til situationen i 1980'erne«. Man skriver i pressemeddelelsen, at der er brug for, at forskningen på instituttet i højere grad omhandler nutidens problemer end hidtil, og at der er særdeles megen brug for, at forskningsopgaverne gennemføres som meddelt inden for rimelige tidsfrister.

Nu er det faktisk sådan, at socialforskningsinstituttet – vi kan godt springe diskussionen over, om det er en sjælden gang eller det er meget normalt – har lavet en undersøgelse af klagerne i det sociale ankesystem. I de socialpolitiske overvejelser i undersøgelsen

siger man, at det er rigtigt, vi har nogle problemer, vi har problemet, der handler om retssikkerheden for klienter og borgere, og vi har problemet, der handler om effektiviteten af ankesystemet og specielt den lange behandlingstid.

Instituttet siger i denne rapport: vi kan sætte hensynet til retssikkerheden i centrum, selvfølgelig, og så kommer de med nogle forslag til, hvordan man alligevel kan aflaste det ankesystem, som alle er enige om er overbelastet. I forhold til kommunerne taler de om, at det er nødvendigt med en bedre vejledning og nogle grundigere forklaringer i forhold til klienterne, de taler om mere tid til samtaler, og de taler om bedre uddannelse af sagsbehandlere og folk, der arbejder i socialforvaltningerne.

I forhold til lovgivningsområdet taler de om øget information om borgernes ret og pligt, om øget forudsigelighed af lovgivningen – eller sagt på en anden måde: øgede muligheder for, at den enkelte borger selv kan se: hvad har jeg egentlig ret til, og hvad har jeg ikke ret til?

Jeg vil da godt sige, at initiativer, der tog fat i den ende, ville der være langt mere perspektiv i, initiativer, der tog fat i en klar, entydig lovgivning og i noget bedre vejledning til borgerne.

Der er ikke så meget umiddelbart at gøre ved, at man har vedtaget § 37, stk. 4, i bistandsloven, som – om noget – har skabt forvirring rundt omkring i hele landet. Folk farer stadig væk desperat rundt ude i kommunerne og prøver at finde ud af, hvad meningen er, og hvad man skal gøre. Jeg taler heller ikke om sagen om det såkaldte ungdomscirkulære eller sultecirkulæret, som jo også om noget har skabt forvirring og også overbelastet ankesystemet. Hvis vi glemmer de ting og siger, at socialministeren som alle andre bør have mulighed for at starte på en frisk, så synes jeg, at det ville være fint, om vi lagde dette lovforslag væk og i stedet for prøvede at finde ud af, om det ikke er muligt at klargøre lovgivningen. Er det ikke muligt at give en bedre rådgivning, så klienterne på den måde kan blive sikret og borgerne på den måde kan blive sikret en højere grad af retssikkerhed?

Til sidst skal jeg blot stille et enkelt spørgsmål. Jeg har simpelt hen ikke forstået det. Det drejer sig om ikrafttrædelsen af den-

[Tinning]

ne lovgivning. Så vidt jeg kan se, er det noget med, at selve loven træder i kraft den 1. juli 1983, men at udvidelsen af ankenævnene først træder i kraft den 1. oktober 1983. Jeg vil godt have det forklaret, for umiddelbart ser det ud, som om man vil starte med at begrænse klageadgangen, og så udvider man amsankenævnene nogle måneder efter. Det virker lidt usammenhængende.

Socialministeren (Palle Simonsen):

Det er ikke nogen overraskelse, at en diskussion om ændringer i det sociale ankesystem bevirker, at lidenskaberne måske kommer lidt i kog, at der er forskellige opfattelser af, hvordan man skal ændre. Jeg har imidlertid registreret, at der tilsyneladende er et bredt flertal i folketinget for at nå frem til en ændring. Det, der så er spørgsmålet, er, på hvilke områder.

Det er fra nogle af ordførernes side blevet fremhævet, at det havde været klogere at vente, til man havde tilendbragt udvalgsarbejdet, så man kunne have taget det hele på én gang. Jeg må nok sige, at efter at have lyttet til debatten her i dag er jeg glad for, at vi har valgt det, som jeg vil kalde det beskudne skridt. Vi behandler i virkeligheden sagen i to faser. Der er allerede fra flere ordføreres side nævnt en række problemer, som man føler at man allerede skal have med i første omgang. Havde vi taget det hele med, kan jeg godt se, at så kunne det meget let være gået, ligesom det gik sidste gang, da folketinget skulle behandle et sådant forslag.

For mig har det været afgørende at prøve at etablere en fornuftig balance mellem på den ene side borgernes retssikkerhed og på den anden side forenkling.

Det er også baggrunden for, at vi ikke har fulgt det forslag, som min forgænger, fru Ritt Bjerregaard, fremsatte, fuldt og helt. Nogle ordførere har godt nok påstået det, men der er ikke nogen begrænsning i klageadgangen – i modsætning til det forslag, der tidligere var fremsat. Det, det drejer sig om, er at holde fast i den forenkling, der består i, at der normalt kun er én klageinstans. Men det begrænser ikke borgernes klageadgang. Dermed mener jeg, at vi netop tilgodeser borgernes retssikkerhed. Men vi har jo hængende over os meget lange ventetider i det sociale ankesystem, og det mener jeg vi har en fælles for-

pligtelse til at nå frem til at få ændret fundamentalt på. Jeg er naturligvis ikke enig med de ordførere, der påstår, at det kan man bare gøre ved at ansætte flere medarbejdere. Det må også hænge sammen med, at der er noget galt i vores system.

Jeg må dog også sige efter at have lyttet til debatten, at jeg er så optimistisk, at jeg tror, det lykkes at få en første fase gennemført.

Når jeg bliver spurgt om, hvor længe et udvalgsarbejde, som skal lægge op til anden fase, skal pågå, kan jeg sige, at vi forventer, at det meget let kan tage et års tid, for der er mange problemer knyttet til det her. Der er først og fremmest noget, der er meget centralt, nemlig spørgsmålet om forenkling af selve proceduren i forbindelse med klagebehandlingen, men der ligger jo også en lang række andre problemer, og jeg er sikker på, at der vil komme problemer frem også under udvalgsarbejdet, som man gerne vil have belyst nærmere.

Fru Aase Olesen nævner f.eks. spørgsmålet om remonstration. Det er også et af de spørgsmål, jeg har forestillet mig skulle behandles i udvalget.

Man kan naturligvis også i udvalget behandle spørgsmålet, om der er nogle områder, hvor man ikke længere skal kunne klage. Det kan man behandle, og så har folketinget mulighed for senere at tage stilling til det. Det afgørende er, at vi igennem denne første fase her får taget det første skridt til, at selve behandlingstiden i det egentlige sociale ankesystem bliver nedsat. Det mener jeg vi har en forpligtelse til. Skulle vi have alle de andre problemer med, tror jeg, at vi meget let bliver nødsaget til at konstatere, at så vil det gå med forslaget, som det gik det sidste gang, og det mener jeg faktisk ikke vi kan være bekendt.

Hr. Taanquist var inde på spørgsmålet om, at man i forbindelse med en ændret sammensætning af amsankenævnet svigtede det folkevalgte system. Det er selvfølgelig et synspunkt. Baggrunden for, at vi har valgt denne nye model, er for det første, at så vil vi få en model, som er den samme som ved behandlingen af klagesager i den sociale ankestyrelse, og det mener jeg egentlig der er megen logik i.

For det andet mener jeg også, at vi har mulighed for at nå frem til mere ensartede afgørelser. Hr. Taanquist nævnte netop, at

[Socialministeren]

man havde indført bestemmelsen om, at det var statsamtmanden, der var formand, for at få mere ensartede afgørelser, og uden at kunne dokumentere det mener jeg, man har mulighed for at sige, at det har gjort situationen bedre. Det er egentlig denne positive udvikling, vi skal styrke ved denne yderligere repræsentant med en juridisk eller økonomisk baggrund. Det er altså for at sikre mere ensartede afgørelser, hvad jeg mener at alle må være interesseret i at nå frem til. Derfor er jeg også glad for, at man fra mange sider har været parat til at acceptere denne ændring.

Fru Alice Faber gjorde meget ud af at tale om begrænsningen af klageadgangen. Her skal jeg kun gentage, hvad fru Yvonne Herløv Andersen var inde på, at der ikke er tale om nogen begrænsning af klageadgangen, men der er alene tale om, at man normalt kun har én ankeinstans. Det er det, der er den første forenkling, en forenkling, som efter min opfattelse ikke går ud over borgerens retssikkerhed.

Jeg er naturligvis meget interesseret i en videre drøftelse i udvalget om de mange forskellige forslag, som har været nævnt af ordførere, nogle vidtgående, andre mindre vidtgående.

Hr. Askjær Jørgensen siger, at man i fremskridtspartiet egentlig helst så amsankenævnene afskaffet. Det er jo et synspunkt, som deles af andre end fremskridtspartiets medlemmer. Der er sågar fremtrædende socialdemokrater, der har hævdet det samme. Den omstændighed, at fremtrædende socialdemokrater har fremsat det samme forslag, viser jo noget om, hvilke problemer der knytter sig til hele det sociale ankesystem. Jeg mener, at vi ved den endelige afgørelse skal tage meget hensyn til, hvordan kommunernes holdning er, og hvilke ønsker de har. Det er klart, som fru Aase Olesen var inde på, at de hørings svar, der er givet, kan komme til udvalget, så man kan se, hvad holdningen er.

Alt i alt mener jeg nok, vi må konstatere, at der meget let tegner sig en forvirring i dette spørgsmål her i folketinget og måske også undertiden blandt kommunalpolitikere. Vi har en forpligtelse til at skære igennem i dette problem. Her er mit forslag – som naturligvis ikke er nogen overraskelse, da det er det, der ligger i selve lovforslaget – at vi holder os til en første fase, som ikke forringer borgernes retssikkerhed, men som bidrager

til, at vi kan nedsætte ekspeditionstiden, ikke så meget, som vi gerne ville, men så man kan arbejde stille og roligt i et udvalg, som kan løse de resterende problemer. Men hvis der i folketinget viser sig et flertal for forenklinger angående nogle af de specifikke forslag, ja, så kan man selvfølgelig hægte dem på og lade være med at kaste dem ind i udvalgsarbejdet. Der har, mener jeg, folketingsudvalget en vældig chance, men det forudsætter naturligvis, at der kan skabes et flertal. Så kan man selvfølgelig tage andre ting op end dem, der ligger i det første udspil.

Askjær Jørgensen (FP):

Blot for god ordens skyld i anledning af den debat, der har været om, at man skulle have ventet med at røre ved det her, til man havde nogle udvalgsbetænkninger, til nogle udvalg havde set på sagen.

Jeg vil sige, at vi er meget tilfredse med, at ministeren er kommet med et lovforslag nu, og vi vil i allerhøjeste grad medvirke til, at vi i socialudvalget får det trukket længst muligt i den rigtige retning. Vi mener, det er nødvendigt, at man allerede i den nuværende samling får taget de første skridt på vejen. Derfor vil vi altså positivt medvirke til at nå det bedst mulige resultat og få løst i hvert fald en del af opgaven.

Alice Faber (SF):

Jeg vil gerne sige til socialministeren, at vi anser det for en begrænsning af retssikkerheden, at der kun er én klageadgang. Vi så hellere, at man udvidede muligheden for at anke. Bl.a. ser vi også gerne, at man udvider adgangen til at anke muligheden for at få hjemmehjælp og den slags ting, som efter den nuværende lov ikke kan ankes. For os er det ikke et spørgsmål om at begrænse, men om at udvide klageadgangen. Jo flere instanser man kan klage til, jo mere sikkerhed er der til stede for de pågældende.

Aase Olesen (RV):

Efter det sidste, som SFs ordfører sagde, kan man forvente et ændringsforslag om at få indført nogle flere instanser. Vi har den opfattelse, at afstanden i tid fra, at man klager, til man får en afgørelse, i sig selv undergraver retssikkerheden.

[Aase Olesen]

Sociale forhold ændrer sig frygtelig hurtigt. Hvis retssikkerheden var ligefrem proportional med antallet af instanser, skulle vi sandelig have ti. Det er jo desværre ikke tilfældet, og derfor synes jeg slet ikke, denne argumentation holder.

Jeg vil gerne sige til hr. Tinning, som kom med et argument mod loven, nemlig at man nu indførte en frist på fire uger, at jeg har ikke taget stilling til det her til førstebehandlingen. Det, jeg sagde, var, at der skulle stærke argumenter til at overbevise os om, at det ikke var rigtigt at få en jurist, en ekstra jurist kan vi sige, ind i amtsankenævnet. Det var i den sammenhæng, jeg sagde det.

Når jeg ikke har taget stilling til de 4 uger her ved førstebehandlingen, skyldes det, at jeg anser det for en detalje, men jeg efterlyste netop nogle høringssvar. Jeg vil gå ud fra, at Kommunernes Landsforening, og hvad det ellers kan være af instanser, har nogle synspunkter om det, sådan at man kan få at vide, hvad de folk, der arbejder med tingene, har at sige om det. Jeg ved ikke, om jeg forstod ministeren rigtigt, at vi kunne få de svar i udvalget, som er afgivet. Hvis det er tilfældet, synes jeg ærlig talt, at det er dårligt, at vi ikke har fået dem inden førstebehandlingen. I fredags havde vi en behandling af et lovforslag, hvor der direkte stod i bemærkningerne, at kommunerne ikke havde nået at svare endnu. Ministeren sagde, at det havde de sandelig, men vi havde bare ikke fået dem. Jeg synes, at regeringen skulle lægge sig efter, hvis den har tid til det, at få de lovforslag, den har, ud til høring, sådan at vi har høringssvarene. Vi skal ikke læse op af dem her, men det har en vis betydning, hvad f.eks. de kommunale organisationer mener om lovforslag som disse.

Jeg fik vist ikke noget svar på, hvorfor man ikke kunne få at vide, hvad den arbejdsgruppe, der har beskæftiget sig med remonstration, har sagt. Vi får bare at vide, at den har afgivet en redegørelse, og at den ikke synes, det er en god idé. Men det havde dog været en god idé, hvis vi kunne have fået at vide, hvad argumentationen er, hr. minister. Kan vi ikke få at vide, hvorfor det er så dårligt? Hvad er det, der er i vejen?

Så kunne jeg måske slutte med at drille ministeren lidt, når han siger, at hvis vi skulle have taget det hele med denne gang, kunne det nemt været gået, ligesom det gik sidst.

Hvis nu ministeren ville foretage nogle kildehistoriske studier, ville han finde, at den daværende socialminister, Ritt Bjerregaard, såmænd havde et stort, komfortabelt flertal for sit lovforslag bestående af næsten alle partier inkl. fremskridtpartiet og det konservative folkeparti. Men dengang var der nogle, der ikke kunne være i stue sammen og gennemføre et forslag, selv om der var flertal for det. Den slags eksisterer jo ikke mere, så nu går det nok meget bedre.

(Kort bemærkning).

Alice Faber (SF):

Jeg vil gerne sige til fru Aase Olesen: den nævnte mulighed for at anke nogle afgørelser er ikke ensbetydende med, at der skal laves flere instanser. Det synes jeg heller ikke jeg nævnedes. Man kan godt anke til de nuværende instanser.

Tinning (VS):

Jeg kan forstå, at det ikke er socialministeren selv, men nogle andre, der har givet dette lovforslag en undertitel, som lyder »Begrænsning af klageadgangen m.v.«. Det er ikke noget, vi andre har fundet på, selv om det er fuldstændig rigtigt, men det er nok sket et eller andet sted i bureaukratiet.

Derudover kunne jeg godt tænke mig at få lidt mere at vide om 4 ugers reglen, for socialministeren gjorde en del ud af, at der her ikke var tale om – hvad enten det nu er begrænsning af klageadgang eller ej – forringelse af borgernes retssikkerhed. Helt enkelt er det sådan i dag, at en række bistandsklienter klager over en afgørelse mere end 4 uger efter, at de har fået besked om denne afgørelse. Nu bliver det i almindelighed sådan – nok med nogle undtagelser – at hvis der går mere end 4 uger, kan man altså ikke klage efter bistandsloven, og det skal der stå. Det kan jeg ikke få til andet end en forringelse af disse klienters retssikkerhed.

Det hænger sammen med, at vi veldokumenteret, videnskabeligt osv. har viden om, at disse bistandsklienter – det er i øvrigt ikke særlig overraskende – har svært ved at hitte ud af ankesystemet, fordi nogle af dem simpelt hen ikke ved, at det eksisterer, og andre ikke aner, hvordan de skal bruge det. Så kan vi andre selvfølgelig sige, at det jo bare er at skrive en lap eller tage en knogle og sådan

[Tinning]

noget, men det kan alligevel være svært. Derfor er vi nødt til at sige, at der faktisk sker en forringelse af retssikkerheden.

Så kan socialministeren argumentere med, at vi på den ene side har hensynet til effektiviteten og på den anden side hensynet til retssikkerheden, og at vi i denne sag som i så mange andre vælger hensynet til effektiviteten. Så var der en eller anden sammenhæng i det, synes jeg.

Så kunne jeg godt tænke mig – det må være smuttet – at få at vide, hvad der var forklaringen på ikrafttrædelsesdatoen, altså, at loven træder i kraft den 1. juli med hovedreglen om kun én ankeinstans, men at man tilsyneladende tre måneder senere udvider antallet af medlemmer i amtsankenævnene. Der må være en eller anden forklaring på det; for ellers er det jo lidt mærkeligt, at man har den forskel.

Det sidste, jeg vil spørge om – måske en kende polemisk – er, om socialministeren agter at bede den nynedsatte arbejdsgruppe inddrage arbejdet fra socialforskningsinstituttet, fordi det faktisk har lavet noget, som både er tidssvarende og har været offentliggjort, så enhver har kunnet læse det. Det kan bruges, og det er konkret, det er let forståeligt, og så er det sådan set bare at gå i gang. Det har socialministeren ikke nået af en eller anden god grund, men jeg vil spørge, om den næste arbejdsgruppe vil inddrage det i overvejelserne, for ellers synes jeg, man kunne sige til dem derovre i socialforskningsinstituttet, at de kunne lige så godt lave noget andet.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg kan blive nødt til at tage to bemærkninger med, for det sidste, hr. Tinning sagde, inspirerer mig til at sige, at jeg er meget glad for, hvis hr. Tinning vil være med til at nedlægge socialforskningsinstituttet. Så er der i hvert fald gjort noget godt, for de har ikke begreb om disse ting her.

Nu er jeg altså indstillet på, at vi må tage aftenen med til det, hr. Tinning, for det kan ikke hjælpe noget, at vi skal høre en hel masse påstande heroppefra. Det har også noget med retssikkerhed at gøre, hvor lang tid det tager, inden man får sagerne afgjort. Det har også noget at gøre med retssikkerhed, om

virkelig principielle sager, som burde afgøres i en fart, skal være på venteliste i månedsvis, fordi mennesker ikke kan finde ud af at anke deres sager inden for 4 uger. Det er klart, at hvis folk, der modtager bistandshjælp, ikke kan finde ud af inden for 4 uger efter, at sagen afgøres lokalt, at anke, bør de ikke have nogen ankemuligheder. De bør ikke have mulighed for at stille sig op i køen og stille sig i vejen for andre væsentlige sager.

Hvis hr. Tinning vil tænke det igennem, hvis det skulle kunne lykkes engang ved lejlighed, skaber den måde, hr. Tinning vil have det på, absolut ingen retssikkerhed. Vi har i hvert fald så disse 10.000 sager stående i kø, og det er i hvert fald ikke noget, man kan kalde en retssikkerhedstilstand.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Ja, det bliver jo også to.

Den første drejer sig om socialforskningsinstituttet. Hvis jeg må tillade mig at citere fra bemærkningerne til det lovforslag, fremskridtspartiet tidligere har fremsat:

»... men indholdet ...« – det er om indholdet i disse rapporter – »... er desværre i langt de fleste tilfælde aldeles uinteressant, idet undersøgelsesresultaterne som regel kun er almindeligheder, som ethvert barn vidste i forvejen.«

Nu har vi jo lige set et eksempel på en rapport fra socialforskningsinstituttet, hvor socialministeren ikke kender indholdet af undersøgelsesresultaterne. Det kan godt være, at det er noget, børn ved i forvejen, men det er ikke altid, ministre ved det, og det, jeg spurgte om vedrørende socialforskningsinstituttets rapport, var, om den vil blive brugt. For den indeholder – sagt, hvis hr. Askjær Jørgensen ved lejlighed skulle finde på at læse den – faktisk en gennemgang af forholdene omkring ankesystemet. Det, som hr. Askjær Jørgensen siger om retssikkerhed, er meget rigtigt. Selvfølgelig betyder det noget, hvis man skal vente 3 eller 7 måneder på en afgørelse. Selvfølgelig betyder det noget at få de principielle afgørelser, ellers får vi en retsuisikkerhed, som vi også i denne måned har omkring sultecirkulæret.

Disse ting betyder noget for retssikkerheden, men det betyder sandelig da også noget for retssikkerheden, om man har en klagead-

[Tinning]

gang også ud over 4 uger efter, at man har fået meddelelsen eller man ikke har den. Så kan hr. Askjær Jørgensen nok så mange gange sige, at de mennesker, der ikke kan finde ud af at klage inden for 4 uger, de må så bare lade være. Men hr. Askjær Jørgensen skal vide, at en tredjedel af klagerne udtaler, at de har svært ved at finde ud af dette ankesystem. Det betyder, at der sandsynligvis er langt flere end en tredjedel af bistandsmodtagerne, som har svært ved at finde ud af det. Der er faktisk nogle mennesker, som ikke kan finde ud af det. Jeg synes nok, det er udtryk for et utroligt socialt åndshovmod at stille sig herop og sige: hør, kan de ikke finde ud af det, så må de da lade være. Jeg mener, det bl.a. er vores opgave at vejlede og give mulighed for, at de kan lære at bruge systemet, og ikke bare sige: pist - væk!

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Det er sagsbehandlerens pligt at oplyse brugerne af systemet om, at der kan ankes, og at hjælpe dem med at anke. Med hensyn til, hvor lang tid der går, tror jeg, alle socialpolitiske ordførere og medlemmer af folketinget i øvrigt dagligt herinde støder på en hel del mennesker, som går med sager under armen, fordi det tager så forfærdelig lang tid at få dem afgjort. Det, man ofte ser, er, at de bliver psykisk ude af balance. Dermed får de faktisk dobbeltkonfekt, som de bestemt ikke fortjener. Derfor er det, udvalget skal se på, hvordan i alverden vi kan begrænse den uendelig lange tid, der går. Men det er altså sagsbehandlerne, der skal hjælpe med at anke.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Fru Yvonne Herløv Andersen har endnu en gang fuldstændig ret. Det er sagsbehandlerens opgave. Men det, vi her er stødt på, er endnu et sted, hvor bistandslovens ord og virkeligheden er umådelig langt fra hinanden. Det er vel § 28 i bistandsloven, som siger, at der skal bedrives opsøgende og forebyggende arbejde overalt, hvor det er nødvendigt. Jeg har før fra denne talerstol spurgt: er der én, der vil nævne én kommune, hvor den paragraf bliver overholdt? Og det er der ikke. Så kom bare og sig, at det skal sagsbehandlerne gøre, og lad os så dis-

kutere virkeligheden. Det er sagsbehandlerens arbejdspress, det er indholdet i de overenskomstforhandlinger, man fører nu, det er mulighederne for, at sagsbehandlerne kan gøre disse ting, der gør, at de ikke får det gjort, og ikke ond vilje. De er presset til lige at sige: husk, du må anke, og du gør sådan og sådan. Effekten kan man undersøge, og det er jo ikke mærkeligt, at det ikke virker ordentligt.

Derfor startede jeg mit første indlæg med at sige: hvis vi sørger for, som man peger på i den rapport, at der blev givet mere tid til samtaler, måske bedre uddannelse, måske grundigere forklaring til borgere og klienter, ville der blive anket hurtigere, ville der måske også blive anket mere klart og sammenhængende, og på den måde kunne vi fjerne noget af presset på ankesystemet. Det var også derfor, jeg i mit første indlæg nævnte, at hvis der blev lagt øget vægt på at informere borgerne om ret og pligt i forhold til lovgivningen og lavet en klarere lovgivning herindefra, ville vi også på den måde kunne aflaste ankesystemet, for selvfølgelig er vi enige om at aflaste det. Problemet er, at socialministeren og andre f.eks. i bistandsloven indfører en 4 ugers frist, som notorisk - og det tror jeg er rigtigt - vil tage noget af presset, men det er simpelt hen, fordi nogle af bistandsklienterne ikke når at få anket deres sag, og det er minsandten at sætte effektivtets- og administrationshensynet over det sociale hensyn til borgerne og til de sociale klienter.

Socialministeren (Palle Simonsen):

Jeg forstår egentlig ikke helt fru Aase Ole-sens kritik af, at der ikke er optrykt hørings-svar i lovforslaget. Jeg mener egentlig ikke, at det er normalt, at man gør den slags, men det er klart, at man altid under udvalgsarbejdet kan få dem, lige så vel som man jo ofte ser, at de organisationer, der har været hørt, retter henvendelse direkte til udvalget. Naturligvis kan man se dem, men jeg mener ikke, at det er det normale, at de bliver optrykt som bilag til lovforslaget.

Hvad angår spørgsmålet om fristen på 4 uger, kan jeg sige, at det er et kontant forslag fra kommuner, som har fundet det rigtigt og rimeligt at gennemføre denne ændring. Det

[Socialministeren]

har vi fundet naturligt, og det er simpelt hen alene det, der er begrundelsen.

Når fru Aase Olesen beder om at få et svar på, hvorfor man ikke kan acceptere rekonstruktion, vil jeg sige, at det har udvalget ikke kunnet, men det betyder ikke, at vi ikke kan diskutere det. Når det ikke er taget med i lovforslaget, er årsagen igen den, at kommunerne har fundet, at det ikke var nogen særlig hensigtsmæssig ordning at operere med. Det skyldtes, som jeg gav udtryk for i mit tidligere indlæg, at vi her står med et sagsområde, hvor der er vidt forskellige interesser, og hvor kommunerne ganske afgjort har nogle ganske specifikke ting at tage hensyn til. Det er altså argumentet for, at det ikke er med.

Så spørger hr. Tinning for anden gang om, hvorfor der er to forskellige ikrafttrædelsesdatoer. Hvis hr. Tinning læser bemærkningerne, fremgår det faktisk meget klart, at det er et spørgsmål om at give amtsrådene tilstrækkelig tid til at udpege denne fjerde repræsentant. Det er direkte hentet fra bemærkningerne.

Hvad angår spørgsmålet om socialforskningsinstituttet, vil jeg sige, at jeg går ud fra, at det udvalg, der bliver nedsat for at se på en lang række tekniske spørgsmål, også læser socialforskningsinstituttets rapporter. Derfor har de vel på en eller anden måde en indflydelse på det videre udvalgsarbejde.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Jeg skal ikke forlænge debatten meget, men blot i al stilfærdighed give socialministeren det råd altid at gå ud fra, at jeg har læst bemærkningerne.

Mit spørgsmål går netop på, at dette, at man skal give tid til at få valgt nogle nye personer, kan begrunde fristen 1. oktober. Det er klart. Så vidt jeg husker, er det også det, der står.

Det, jeg spurgte om, var forskellen på de tre måneder. Det har jeg spurgt om to gange, og nu spørger jeg så for tredje gang: er det sådan, at man først begrænser klageadgangen ved som hovedregel kun at have én ankeinstans, og først 3 måneder efter laver man den udvidelse af personalet, man har stillet i udsigt? Er det ikke sådan? Sådan læser jeg det i hvert fald, og når det er sådan, hvorfor er

det så det? Det kan jeg så godt spørge om i udvalget. Det er sådan set lige meget.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg skal blot sige tak til hr. Tinning for en opklaring. Jeg kunne ikke forstå, hvorfor hr. Tinning mente, der skulle være så lang tid for at finde ud af, om man vil klage eller ej. Nu forstår jeg altså, at hr. Tinning har læst lovforslagets bemærkninger, men det tager altså meget lang tid for hr. Tinning at forstå det. Det er meget svært for hr. Tinning at forstå det hele, og det er naturligvis i den situation, hvor man får tildelt social bistand. Det er derfor, hr. Tinning. Men det er altså ikke alle borgere, der skal have så lang tid til at få det ind, som hr. Tinning skal.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 136:

Forslag til lov om ændring af lov om invalidpension m.v. og ophævelse af lov om pension til enker m.fl. (Indførelse af nye regler om førtidspension).

(Fremsat 28/1 83).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 7-9 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 137:

Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Ændringer som følge af nye regler om førtidspension).

(Fremsat 28/1 83.)